

Peroperační biopsie plicí, pleury a mediastina: Retrospektivní analýza 5 let praktických zkušeností a přehled literatury

Zuzana Moučková^{1,2,3}, Blanka Rosová^{1,2}, Radoslav Matěj^{1,2,3}

¹ Oddělení patologie a molekulární medicíny, Thomayerova nemocnice, Praha

² Ústav patologie, 3. lékařská fakulta Univerzity Karlovy a FNKV, Praha

³ Ústav patologie, 1. lékařská fakulta Univerzity Karlovy a VFN, Praha

SOUHRN

Peroperační biopsie nitrohrudí (plicí, pleura a mediastinum) má ve vyšetření plicní a mediastinální patologie nezastupitelnou roli. Slouží zejména v diferenciální diagnostice solitárních lézí, kdy rozdíl v terapeutickém managementu pacienta se zásadně liší, jedná-li se o primární zhoubný novotvar, metastázu či o ložisko nenádorové povahy. V přehledném článku shrnujeme současný stav využití peroperačních biopsií v oblasti hrudní chirurgie a zkušenosti Oddělení patologie a molekulární medicíny za posledních pět let.

Klíčová slova: peroperační biopsie – plicí – mediastinum

Frozen section of lung, pleura and mediastinum specimen: Retrospective analysis of 5-years practical experiences and review of the literature

SUMMARY

Thoracic frozen section biopsies including lungs, pleura and mediastinum have crucial role in differential diagnosis of solitary lesions of the lungs and mediastinum. There is a significant difference in patient's therapeutical management, if the patients suffer from lung primary malignant tumour, metastasis or non-malignant lesion. In this review, we summarize the usefulness of frozen section biopsies in thoracic surgery and provide 5-years of experiences with thoracic frozen section biopsies performed at the Department of Pathology and Molecular Medicine of Thomayer Hospital in Prague.

Keywords: frozen section – lung – mediastinum

Cesk Patol 2018; 54(3): 127–131

Peroperační biopsie hrudníku má nezastupitelnou roli v diagnostice lézí plicí, pleury a mediastina. Její výsledek poskytuje chirurgovi rychlou zpětnou vazbu a rozhoduje o dalším operačním průběhu a o radikalitě výkonu. Peroperační vyšetření se provádí ze 3 nejdůležitějších důvodů:

(a) Zjištění biologické povahy nádorové masy plicí či pleury, jejichž předchází vyšetření (transthorakální či transbronchiální biopsie, vyšetření cytologické) nevedlo k jednoznačnému výsledku určení definitivní diagnózy primární nádorové léze či metastatického postižení a jejich odlišení od nenádorových afekcí;

(b) u předem diagnostikovaných centrálně uložených plicních karcinomů ke zhodnocení nepřítomnosti nádoru v resekcční linii bronchů;

(c) u nádorových mas mediastina k zajištění dostatečného množství nádorové tkáně k definitivnímu histopatologickému vyšetření (1) včetně odběru na další molekulárně genetická vyšetření či průtokovou cytometrii u suspektních lymfoproliferativních onemocnění.

INDIKACE

Rychlá plicní biopsie je chirurgem vyžadována, pokud jsou zastižena klinicky nejasná suspektní plicní ložiska, jejichž biologická

povaha nebyla ozřejmena jinými diagnostickými postupy a dále u pacientů se známým primárním maligním nádorovým ložiskem ke zhodnocení nově prokazaného plicního ložiska či při jeho progresi v čase. K vyšetření je operátorem nejčastěji dodána atypická plicní resekcce. Pokud patolog diagnostikuje maligní onemocnění, je následně provedena lobektomie/pneumonektomie s regionální lymfadenektomií (hilové, subkarinální, paraortální lymfatické uzliny). Pokud je atypická resekcce maligní nádorové léze definitivním terapeutickým řešením, je doporučeno provést peroperační vyšetření z interlobárních, hilových nebo jiných suspektních lymfatických uzlin pro účely stagingu (1,2). Kompletní lobektomie není rutinně prováděna bez předchozí analýzy solitární plicní léze či masy (3).

K peroperačnímu vyšetření je patologem obvykle vybrán jeden blok z tumorózní léze se zachováním nezmražené nádorové tkáně pro imunohistochemickou analýzu a definitivní diagnózu. Jen zřídka je třeba více bloků a to zejména u resekcčních okrajů bronchů a v případě, kdy původně odebraná tkáň z tumoru nevedla k definitivnímu závěru. Velmi důležité je pro kompletní diagnózu zachování a zjištění vztahu tumoru k povrchové pleuře, vzdálenost tumoru od kariny, identifikace event. dalších separátních nádorových ložisek v dodané lobektomii/pulmonektomii a s ohledem na 8. verzi TNM klasifikace je zásadní i co nejpřesnější změření nádorové masy.

V podstatně menší míře se peroperačně vyšetřují resekcční okraje bronchů u lobektomií či pneumonektomií s centrálně uloženými známými tumory, dále u ložiskového postižení pleury a při postižení mediastina (1).

Limitací rychlé histologie, kromě někdy dosti výrazných hmoždících artefaktů zejména u odběrů z pleury a mediastina a všem

✉ Adresa pro korespondenci:

Doc. MUDr. Radoslav Matěj, Ph.D.

Oddělení patologie a molekulární medicíny

Thomayerovy nemocnice

Vídeňská 800, Praha 4 – Krč, 140 59

tel.: 261083741

e-mail: radoslav.matej@ftn.cz